

miseriis flemus, in valle lacrymarum auxilio destituti gemimus, Solem justitiæ non videntes. FLEMUS inimicis nostris servientes in valle lacrymarum sumus, tuum auxilium postulantes. Hæc est certe vallis lacrymarum ad quam omnia lacrymabilia fluunt, gemebunda decurrunt, ad quam flebilia ruunt. Ad hanc vallem fluxerant dæmones infernorum, hic est pœna protoplastorum, miseriæ antiquorum. Quid amplius dicam? nec sufficio, nec scio hujus vallis detestabilia enarrare. *Eia ergo, Advocata nostra!* O laudabilis clementia Salvatoris, et nimium amabilis, qui sic afflictis tam nobile subsidium dignatus est largiri! O certe Dei nostri mira benignitas, quæ suis reis te Dominam tribuit Advocatam, ut a Filio tuo inter nos et Deum Patrem Judice constituto, quod pro nobis volueris, impetrare valeas. Nec enim dubium erit quod non tam manifeste damnabit, quos conservat tuæ advocatio pietatis! O admirabilis erga nos misericordia Dei nostri, qui, ne a sua fugeremus clementia, non solum communicare nobiscum in Judice, ut esset Deus, et homo, id est, Christus, a quo debet sententia promulgari, sed voluit viscera misericordiæ, Matrem suam, Dominam gloriæ, nostram constituere Advocatam, ut rei, non judicium, sed subsidium, non supplicium, sed æternum præmium invenire possemus. Et ideo non est timendum quin miserearis miseris, et ad illam partem declines sententiam quam defendis, et nobis impetres gratiam quam pro nobis precaris. Scio bene quod post sententiam non restat appellatio ad majorem, quia, etsi Judex sit homo, cujus es Mater, est tamen et Deus, Filius Dei Patris. Non enim video, Domina, quomodo tibi aliquid valeat denegari, et quin per te cœlestem patriam habeamus. Et hæc etiam miranda illa pietas; hoc est certe quod cupit Deus noster; hoc est quod desiderat; hoc est, pro quo te nostram constituit Advocatam. Non restat ergo, Domina, nisi ut illos tuos misericordes oculos ad nos convertas. Non dubito, Domina, quod si nostras aspexeris miserias, non poterit tua miseratio suum retardare effectum. Mirabiles, necnon amabiles sunt tuorum radii oculorum, quibus nos allicis ad amorem, et ad plenam ducis salutem, ne venenatos oculos basilisci timeamus. O Evæ oculi venenati, cur non offertis vos oculis Virginis, si vultis perfectam recipere medicinam? nam suorum radii oculorum et claritas expellit tenebras, dæmonum effugat catervas, purgat mentium vitia, corda congelata accendit, et demum ad cœlestia trahit. O beati, Domina, quos viderint oculi tui! Illos ergo oculos, benigna Domina, ad nos converte.

8. *Et Jesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exsilium ostende.* O venter mirabilis, qui potuit recipere Creatorem! O venter laudabilis, qui meruit concipere redemptionem! O venter desiderabilis, a quo emanavit desiderium mentium, gratiarum fluvius, gloria præmium! O venter, non venter, sed empyreum cœlum! In hoc ventre fuit pretium perditorum, felicitas beatorum, Dominus angelorum. O beata ubera! O Domina mea! O fons pietatis, lacus sanctitatis, fluvius bonitatis venter tuus, Domina! O felix venter, qui Solem genuisti, universum mundum reparasti, cœlestem patriam recuperasti, insuper donasti! O quam pretiosus venter, qui protulit medicinam infirmis, vitam mortuis, paradysum justis! O venter eburneus, et sedes sapientiæ! O venter tornatilis, et celsitudo gloriæ! O venter amabilis, et dulcedo animæ! O elevatio mentium, inebriatio cordium, et suavitas peccatorum! Fructus tuus, Domina, certe est fructus beatus a principio sui ortus. Hic est Jesus, Dei vivi Filius. Hic est Salvator noster, Christus Dominus. In dulcedine hujus fructus sublevatur intellectus, dilatatur affectus, et utriusque quietatur appetitus. Clarescit ratio, dulcescit affectio, purificatur intentio. In dulcedine fructus tui totum liquescit cor, tuum fructum degustans. Hunc Jesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exsilium ostende. Ut ipsum videndo, ipsum habeamus, ipsum videndo beatitudine repleamur, ipsum videndo in ipsum rapiamur, ipsum videndo in ipsum diffundamur, ipsum videndo in ipsum convertamur. Ut sic deifici, non nostri simus, sed totaliter transformati in ipsum. *O clemens! O pia! O dulcis Maria!* O clemens indigentibus, pia exorantibus, dulcis amantibus! O clemens pœnitentibus, pia proficientibus, dulcis contemplantibus! O clemens liberando, pia largiendo, dulcis te donando! O clemens consolando, pia consulendo, dulcis blandiendo! O clemens in conspectu, pia in effectu, dulcis in affectu! Clemens in conceptu, pia in aspectu, dulcis in amplexu; clemens es afflictis, pia derelictis, dulcis in amore juatis. Clemens es subjectis, pia jam correctis, dulcis prædilectis. Clemens es petentibus, pia te quærentibus, dulcis te pulsantibus; clemens admirantibus, pia exsultantibus, dulcis te gustantibus. Clemens es pauperculis, pia es despectis, dulcis es devotis. Clemens es elevatis, pia transformatis, dulcis liquefactis. O clemens! O pia! O dulcis virgo Maria. *Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum.*

IV.

MEDITATIONES DE GESTIS D. N. JESU CHRISTI.

Sequentes rhythmos Anselmo ascribit Arnoldus Wion: ejusque nomen atque hos titulos præfert codex ms. Mantuanus. Similes ejusdemque modulationis alii habentur apud Bernardum. Pii quidem sunt isti et

affec-tuosis meditationibus respersi. Gravior magisque serius et succinctus est auctor in canendis Christi mysteriis in primo; in secundo laxior; in Christi passione enarranda totus effusus in soliloquia, et pius erga B. Virginem affectus; cuius doloris vehementiam, animi languorem, et ejulatus in Christi passione frequenter exaggerat. At sacratissimam Virginem perfectum habuisse dominium in omnes suas actiones, affectus, et potentias, nihilque indecorum, nihil dissonum in se permisisse antiquorum et graviorum Patrum est sententia (59). Idipsum in primo rhythmo monet auctor: Sed gestus, inquit, virgineos dolor non deflorat. Diversus videtur in secundo, ubi per omnia, tam serie meditationum quam verbis concordat cum opusculo de Lamentatione virginis Mariæ S. Bernardi operibus intermisto. Quid si hic etiam illius auctor opellæ? Nos utique rhythmo notulas marginales apposuimus.

Prologus.

Desere jam, anima, lectulum soporis;
Languor, torpor, vanitas excludantur foris.
Intus cor efferveat facibus amoris,
Recolens mirifica gesta Salvatoris.

Mens, affectus, ratio, simul convenite,
Occupari frivolis ultra jam nolite.
Discursus, vagatio, cum curis abite,
Dum pertractat animus sacramenta vitæ.

In primis, præcipue lector moneatur
Ne sequens opusculum cursim percurratur
Sed, legendo paululum, sensus protrahatur,
Ut ipsis devotio verbis hauriatur.

Mysteria vitæ Christi.

Jesu mi dulcissime, Domine cælorum
Conditor, Omnipotens, Rex universorum,
Quis jam actus sufficit mirari gestorum
Quæ te ferre compulit salus miserorum?

Te de cælis charitas traxit animarum,
Pro quibus palatium deserens præclarum,
Miseram ingrediens vallem lacrymarum,
Opus durum suscipis, et iter amarum.

Annunciatio.

Angelus ad Virginem a te destinatur,
Per quem Incarnatio tua nuntiatur.
At Virgo dum sedula voce salutatur,
Admirando, seriem rei percontatur.

Cum te, inquit, Spiritus sanctus secundabit,
Tibique Altissimi Virtus obumbrabit,
Paries quem Filium Dei gens vocabit;
Eique perpetuum regnum Pater dabit.

Incarnatio.

Ad consensum Virginis mox hunc descendisti,
Et pudici pectoris templum elegisti:
Virginis pauperculæ cellam introisti,
Qua nostræ substantiam carnis assumpsisti.

Nativitas.

Pudoris signaculum servans illibatum,
Et quem Virgo concepit, Virgo parit natum:
Non decet vas flosculi esse defloratum;
Neque Deum tollere Matri calibatam.

Cælo, terræ, tartaro, tu qui dominaris,
Formam servi sumere jam non dedignaris:
Ter tribus in utero mensibus vergaris:
Sic minus ab angelis paulo minoraris.

Quam potens benignitas! quam potestas pia!
Cælo, terræ, præemineus nascitur in via,
Cui dant obsequia Joseph et Maria,
Hunc canens angelica laudat harmonia.

(59) Vid. Suar. in part. III, tom. II, disput. 4, sect. 3, et disput. 41, sect. 2.

A

In præsepio.

Majestas deifica, quantum inclinaris,
Cum Deus ex femina oriri dignaris!
Nunquid in palatio Rex cæli lætaris?
Non; sed in præsepio brevi reclinaris.

Jesus, quem angelicus cœtus veneratur
Vestibus purpureis natus non ornatur:
Sed in satis vilibus pannis inclinatur,
Sicque mundi gloriam pauper detestatur.

Natis regum principes solent congaudere,
Et altrices nobiles ubera præbere;
At hæc Dei Filius renuit habere,
Malens se pastoribus natum exhibere.

Infantia.

B Sola Virgo genitrix summi Patris Nato
Lac fundis virgineum ubere sacro,
Vagientem osculo consolaris grato,
Sistis, foves gremio, sinuque beato.

O felix puerpera sola gaudens parisi.
Eia, quam et dulciter nato jucundaris!
Quam piis amplexibus Jesum amplexaris!
Quam gratis obsequiis ipsi famularis!

O Dei dignatio, quam mira probatur!
Regitur potentia, Deus inclinatur.
Altitudo subditur, longum brevatur.
Fir plana profunditas, latum angustatur.

Tristatur lætitia, salus infirmatur,
Panis vivus esurit, virtus sustentatur.
Sitit fons perpetuus quo cælum potatur.
Et ista quis intuens mira non miratur?

C

Circumcisio.

Qui sub Lege nasceris, Legem observasti,
Circumcisus pretium nostrum inchoasti,
Dum pro nobis sanguinem Patri immolasti.
Tunc etiam proprium nomen reportasti.

Adoratio magorum.

Magos, duce sidere, ad te perduxisti,
Quorum donis mysticis coli voluisti.
In Ægyptum transmeans hostem evasisti,
Exemplum debilibus in hoc reliquisti.

Præsentatio in templo.

D Manibus virgineis templo præsentaris,
Justi senis brachiis parvulus portaris,
Per quem tu prophetice Deus prædicaris.
D Gentium Lux, Israel Gloria vocaris.

Disputatio in templo.

Postmodum puerulus bis jam sex annorum,
Quæsitus a Virgine in turba notorum;
Et in templo medio repertus doctorum

Audiens, interrogans mira secretorum,
 Fili, inquit Genitrix, quid nobis fecisti?
 Sic, Jesu, quæ Patris sunt, tractare venisti?
 Quæsitus jam triduo, cur sic latuisti?
 Non tamen hominibus subdi renuisti.

Ex hinc ad trigesimum annum Salvatoris
 Miror quo se transtulit calamus scriptoris.
 Illic forsàn suggeritur animo lectoris,
 Ne se nimis publicent acta junioris.

Baptismus.

Baptizatus postmodum culpas nostras lavit,
 Tactu sacri corporis aquas consecravit,
 Quem descendens Spiritus sanctus illustravit,
 Voxque Patris Filium palam declaravit.

Jejunium deserti.

Hic, Jesu dulcissime, eremum subisti,
 Hicque jejunii corpus afflixisti,
 Et cum feris habitans Satan confudisti,
 Sic exemplum efficax cunctis reliquisti.

Vocatio apostolorum.

Comque tua placuit facta declarare,
 Atque pœnitentiam mundo prædicare,
 Incipis discipulos tecum aggregare,
 Quales solet sæculum viles reputare.

Respis philosophos, vocas piscatores,
 Et quos mundus despicit, efficis doctores.
 Ut confundas fortia, dissipes tumores,
 Per hos tibi subjicis terrarum rectores.

Miracula.

Hinc signis mirificis mundum illustrasti,
 Approbans conjugium, nuptias intrasti.
 Et in vinum optimum aquam conmutasti,
 Paucis multa millia panibus cibasti.

Solo tuo mortui verbo suscitantur,
 Cuncta morbi genera protinus curantur,
 Mari, ventis imperas, nec ultra turbantur,
 Præcipis dæmoniis, et mox effugantur.

Prædicatio passionis.

Jesu benignissime, post gesta tam clara
 Nuntias discipulis, intimas amara.
 Turbantur mox pectora talium ignara,
 Immolandum judicas te crucis in ara.

Urbes, castra circuis populos docendo;
 Fatigaris, esuris, sitis discurrendo;
 Molestaris crebrius aspera ferendo
 Atque plebis perfidæ mala sustinendo.

Triumphus Palmarum.

Pergis Hierosolymam in asello sedens,
 Te plebs gaudens suscipit, obviam procedens;
 Illic sternit vestibus, palmæ ramos cædens,
 Et agmen infantium te laudat incedens.

Acta in urbe.

Urbis deses prævidens casum perituræ,
 In templo mercantibus comminaris dure,
 Invidet mox principes, gens mentis impuræ,
 Sciscitantes talia quo præsumis jure?

Froditio Judæ.

Prædicans quotidie tempus præstolaris,
 Quo pro vita sæculi mortem patiaris,

A Machinantur immundi modum quo prædaris,
 Spondent Judæ pretium, ut eo prodaris.

Cæna.

Cænam cum discipulis post hæc celebrasti,
 Quos tui mysterio corporis cibasti,
 Pedes lavans singulis te humiliasti;
 Ipsos post hæc pabulo verbi roborasti.

Oratio in horto.

Tunc palam discipulis mortem prædixisti,
 Et auctorem criminis Judam ostendisti,
 Oransque pro omnibus gratias egisti,
 Et egressus protinus hortum introisti.

Lucem nox præcluserat, omnes exiere,
 Cœpitque cum tædio Jesus pavere,
 Monetque discipulos paululum sedere,
 Ut orandi spatium valeat habere.

Ecce Jesus legitur pavens contristari;
 Non præsumat igitur quisque indignari,
 Si tristatum quempiam viderit turbari,
 Pie magis studeat illum consolari.

Sudor sanguinis.

Tunc præcedens modicum humo se prostravit,
 Et transferri calicem a se postulavit;
 Sed Patris arbitrio illud commendavit:
 Ecce mox sanguineus sudor emanavit.

Quis unquam mortalium ob mortis horrorem
 Auditur sanguineum fudisse sudorem?
 Ex hoc forsàn instruit Scriptura lectorem
 Illi nunquam similem fuisse dolorem.

C

Captura.

Adest statim proditor, multisque vallatur,
 Ut impiorum manibus innocens tradatur,
 Et salutans subdole Jesum osculatur,
 Sed Jesus blandissimis verbis hunc affatur.

Ad quod, inquit Dominus, amice, venisti?
 Num ut tradas osculo quem jam vendidisti?
 Sævierunt protinus ruentes ministri,
 Nec verentur fieri peremptores Christi.

Quis mirari sufficit in hoc Salvatorem,
 Ejusque mirificum pectoris dulcorem?
 En amicum nominat hostibus pejorem,
 Admittens ad osculum pacis proditorem.

O Juda miserrime, ut quid sic egisti?

D

Osculo pacificum neci tradidisti.
 Quare beneficiis sic abutens Christi,
 Bonis mala reddere non erubuisti?

Ministri mitissima voce postulati
 Quem quærant, continuo corruunt prostrati,
 Illic pensent quam aspera erit vox irati
 Cujus verba dulcia nequiverunt pati.

Comprehensus denique nequiter tractatur,
 Vinculis atrocibus, diris mancipatur,
 Sic agno mitissimo vere comparatur
 Qui nec minas ingerit neque reluctatur.

Salvator mitissime, quam male vexaris!
 Jam solus relinqueris, solus infestaris.
 Fugiunt discipuli, solus retentaris,
 Opprobriis variis sputisque fœdaris.

Fuga discipulorum.

Eia nunc quo fugitis, vel latitatis,
 Qui nuper cum Domino vos mori jactatis?
 Sed prior pro omnibus mortem subit gratis,
 Ne pro ipso postmodum mori timeatis.

Petri negatio.

Sequens Petrus longe atrium intravit,
 Sed ad vocem feminae Jesum ter negavit,
 Quem dum Jesum respicit, flendo suspiravit,
 Et amaris lacrymis culpas expiavit.

Judae desperatio.

Videns post hæc proditor quod Jesus damnatur,
 Detulit argenteos quibus vendebatur,
 Et recedens, laqueo miser suffocatur;
 Sic mercede congrua latro præmiatur.

Christi injuria.

Nox insomnia itaque tota ducebatur,
 Nulla prorsus requies Jesu præstatur.
 Ministrorum impia plebs injuriatur;
 Alapis et colaphis innocens tractatur.

Iniqua accusatio.

Falsi, Jesu, contra te testes inducuntur,
 Tacensque dissimulas cuncta quæ dicuntur,
 Mane factis manibus vincula nectuntur,
 Ad Pilatum traberis, hostesque sequuntur.

Accusaris nequiter, sed nihil probatur;
 Finguntur mendacia, verum occultatur,
 Nec latebat judicem quod fraus operatur.
 Ideo te perdere præses verebatur.

Herodis aspectibus post hæc præsentatus,
 Multisque sermonibus tacens rogatus;
 Te rex cum exercitu spreuit indignatus;
 Præsidem reduceris veste candidatus.

Judæi tunc acrius instant accusantes,
 Herodis ac præsidis fœdere lætantes.
 Patienter toleras canes oblatrantes.
 Et iniquis verbis te laniantes.

Tacentem ad omnia iudex admiratur,
 Ab ipsis eripere Jesum conconatur.
 Sed tumultus populi ingens suscitatur,
 Et plebis vox insonat ut crucifigatur.

O gens nefandissima, quare sic egisti?
 Salvatorem abnegans, impium petisti,
 Et latronem eligens Christum perdidisti;
 Sic ab eo despici jure meruisti.

Impia sententia.

Videns iudex denique se nil prævalere,
 Sed magis in populo tumultum augere,
 Iudicavit fieri quod hi petiere.
 Exsultat gens perfida; sui dolere.

Flagellatio.

Traditur militibus, vinculis arctatur,
 Ad columnam sistitur, dure flagellatur,
 Undique verberibus corpus cruentatur;
 Sepelitur pietas, furor dominatur.

Ecce caro tenera pii Salvatoris,
 Ad columnam nequiter coarctata loris,
 Sic flagellis cæditur impii tortoris
 Quod patent vestigia nunc usque cruoris.

A

Varia opprobria.

Post conflictum verberum vide quid agatur:
 Purpura induitur, spinis coronatur.
 Arundo in dexteram, quasi sceptrum, datur,
 Et illusus, genibus flexis, adoratur.

Adoratum conspuunt faciem cædentes.
 Feriunt arundine caput, hæc dicentes:
 Prophetando indica te percutientes;
 Talibus ludibriis instant illudentes.

O quam longum singula foret enarrare,
 Sed quam fuit longius tanta tolerare?
 Lethali duritia constat laborare.
 Qui amantem taliter negligit amare.

Ecce post angustias tot injuriarum
 Oritur acerbitas denuo poenarum,

B Quare sic supplicium noscitur amarum,
 Dum quod post actum est reputatur parum?

Bajulatio crucis.

Nam per urbis medium Jesus procedebat,
 Suisque patibulum humeris ferebat,
 Ad fores, ad ostia populus fluebat,
 Ejusque confusio singulis patebat.

Occurre nunc, anima, intuens amantem
 Gratias ad patibulum pro te properantem,
 Sponsum tuum respice crucem bajulantem,
 Tua suis crimina pœnis expiantem.

Triplicem intueor turbam te sequentem,
 Scilicet, carnificum primam te prementem,
 Judæorum alteram prorsus irridentem,
 Amicorum tertiam anxie lugentem.

C

Crucifixio.

Tandem ad Calvaria locum transmeatur,
 Et ibidem vestibus Jesus spoliatur,
 Ut hinc quisque militum partem sortiatur:
 Post hæc in patibulo crucis coarctatur.

Ad pudoris cumulum, Jesu mi, nudaris,
 Ut ventis ac frigori nudus exponaris:
 Innocens cum impiis in cruce damnaris,
 Et quasi dux criminis in medio locaris.

Stant a longe proximi; a nullo consolaris;
 Sed assistunt undique per quos cruciaris;
 A malignis perfide servis blasphemaris,
 Et quod pene pejus est, a tuis desolaris.

Cor tumens superbia, disce non inflari,
 Nec te, quæso, pigeat Jesum imitari,
 Quem indigne conspicias viliter tractari,
 Qui præ cunctis meruit semper honorari.

Disce falsam spernere gratiam honoris
 Laudesque contemnere humani favoris,
 Dum te vilem reputat homo videns foris,
 Tu te vilem oculis penses Creatoris.

Ut quid ergo murmurans, miser, indignaris.
 Si coram hominibus vilis reputaris,
 Et magis in oculis Dei confutaris,
 Coram quo pro meritis vilis comprobaris?

Tensis longe brachiis manus conclavantur
 Cutis, caro a tribus clavis perforantur;
 Nervi, venæ simili modo laniantur;
 Nec iis tamea perfidi pœnis satiantur.

Sed, ne desit quidpiam ad mortis horrorem,
 Ferrum pedes penetrans cumulat dolorem,
 Atque sic exacuunt impii furorem,
 Postponentes nequiter Domini timorem.

Horrorem incutiunt mallei sonantes,
 Cutemque cum carnibus totam terebrantes,
 Nervos cum subtilibus venis lacerantes,
 Et compages ossium simul dissipantes.

Fundunt rivos sanguinis fontes Salvatoris.
 Properans huc anima currat peccatoris,
 Hauriat hic quidpiam sacrati liquoris,
 Quo frequenter liniat vulnera doloris.

Oratio in cruce.

Denique melliflua verba charitatis,
 Promit Jesus, veniam petens sceleratis,
 O quantum exuberat unda pietatis!
 Non desperet amodo quisquam pro peccatis.

Crucifigunt, laniant, pœnas cumulando,
 Sed rependis gratiam pro eis orando,
 Non diffidat pœnitens quisquam aliquando,
 Salutaris gratiæ copiam pensando.

Conversio boni latronis.

O admiranda pietas bonitatis Christi,
 Ad te de patibulo clamans voce tristi
 Latro petit veniam, et mox indulxisti,
 Quo spem pœnitentibus veniæ dedisti.

Pœnam, quam sustinuit, crimen exigebat,
 At postquam in exitu vitæ pœnitebat,
 Veniam consequitur statim quam petebat,
 Et perennem gloriam lætus obtinebat.

Ecce Mater tua.

Post hæc Matrem intuens Jesus advocavit,
 Eamque discipulo charo commendavit,
 Virginemque virgini pulchre sociavit,
 Ex tunc hanc discipulus ut matrem servavit.

O quam Virgo graviter intus cruciatur,
 Cum orbata Filia alii commendatur;
 Mira commutatio merito probatur,
 Cum servus pro Domino Patri commutatur.

Sitio.

Loquens Jesus denuo : Sitio, dicebat,
 Et acetum protinus felle quis miscebat,
 Ac infusum spongiæ ori porrigebat;
 Quod degustans paululum, bibere volebat.

Heu, Jesu mirifice, quid est quod agebas?
 Tu de siti conquereris, de cruce silebas.
 Puto quod magnopere potum non petebas,
 Sed salutem potius nostram sitiabas.

Christus exsanguis.

Venas jam exhauerant rivuli cruoris,
 Evanescit pristini species decoris;
 Vultum tabes occupat lividi cruoris,
 Sic triumphat de Jesu pia vis amoris.

Christus tabescens.

Corpus jam distenditur, et fauces rauescunt,
 Contorquentur labia, crines perhorrescunt,
 Pia languent lumina, membraque rigescunt,
 Et totius corporis vires delitescunt.

A

Moritur

Vocem promens ultimam, Patrem invocasti,
 Spiritumque manibus ejus commendasti.
 Cum clamore valido tandem expirasti,
 Sic salutis omnium opus consummasti.

Sol obscuratur.

Dum Salvator patitur, cœli obscurantur,
 Velum templi scinditur, tumbæ reserantur,
 Scissis petris corpora multa suscitantur,
 Et naturæ Dominum pati protestantur.

O quantum Judaicam gentem nox premebat,
 Quæ tanta miracula videns non credebat!
 Sed quem vox prophetica cum signis promebat
 Morti tradens impie nequiter spernebat.

Planctus Virginis.

B Astat Virgo virginum cruci Salvatoris,
 Stat transfixa gladio intimi doloris,
 Nati pœnas intuens, et rivos cruoris.
 Intus illa sustinet quod hic tulit foris.

Astans Unigenitum Genitrix deplorat,
 Quo se vertat anxia, prohi dolor! ignorat :
 Nunc plangit, nunc ejulat, nunc gemens adorat,
 Sed gestus virgineos dolor non deflorat.

Vultu Mater anxio respicit pendentem,
 Sanguinem vulneribus largiter fundentem,
 Nati cernit faciem in morte pallentem,
 Nimirum sic laniat suam dolor mentem.

Nunc reposcit debitum atrox jus naturæ.
 Quod sibi detinuit olim * pressuræ :

C Pœnasque cum lenore extorquent usuræ,
 Quæ communi matribus debebantur jure.

Denuo parturiens experiris vere,
 Quam sit Matri proprium nato condolere;
 Nam amarus gemitus cordis extorsere
 Dolores, quos Filius cernis sustinere.

Gladio transfigeris doloris revera,
 Tensa videns Filii brachia procera,
 Pendens corpus regium velut in statera,
 Membraque fundentia sanguinem sincera.

Vultus laterale.

Cujus, quæso, valeat mens aut lingua fari
 Quantum Virgo creditur intus cruciari,
 Dum cernit jam mortui lateris vulnerari,
 Atque nati viscera lancea rimari?

D

Exiit sanguis et aqua.

Corpus quidem motuum nil jam sentiebat;
 Sed maternum lancea pectus transiebat,
 Quam fixam in Filii latere videbat,
 Quo et aquæ et sanguinis liquor effluebat.

Miserere, Domina, miseris dignare,
 Quos Jesus redimere dignatur tam care.
 Ipsaque te pietas cogat nos salvare,
 Quæ te pati compulit pœnas, contemplare.

Surge, torpens anima, expers vanitatis,
 Aquas sperne sceleris, sume sanitatis;
 Ecce fons purissimus, Pater pietatis,
 Affluunt uberrimæ rivi charitatis.

Pia exhortatio ad lectorem.

Ad hunc ergo propera fontem Redemptoris,

Ut fluentis quidpiam haurias dulcoris,
Aquæ inde lavacrum pretium cruoris,
Hinc tui curatio profuat languoris.

O mira dignatio pii Salvatoris,
O vere mirifica pietas amoris,
Expers culpæ nosceris, Jesu, flos decoris,
Ego tui, proh dolor! causa sum doloris.

Ego, heu! superbio, tu humiliaris!
Ego culpas perpetro, tu pœna multaris;
Ego fruor dulcibus, tu felle potaris;
Ego peto mollia, tu dure tractaris.

Ad te, Pater, dirigo Propitiatorem,
Propter me qui proprium effudit cruorem.
Pater, ne despicias, quæso, peccatorem,
Pro quo passum gravia nosti Redemptorem.

Tua docet passio, Christe, dolorosa
Creatori vitia quam sint odiosa,
Inferni supplicia quam sint lacrymosa,
Atque cœli gaudia quam sint gaudiosa.

Hinc, o lector diligens, facile perpendis,
Jesum passum intuens pro culpâ delendis,
Atque pro suppliciis nobis auferendis,
Simulque pro gaudiis cœli conferendis.

O quam admirabilis amor comprobatur,
Cum Jesus pro vitis nostris immolatur,
Et pro pœnis debitis nobis cruciatur,
Suisque doloribus gaudia mercatur.

Ergo tuis, anima, viribus conare
Hanc amoris gratiam digne compensare,
Hunc totis præcordiis gaudens amplezare,
Præter ipsum penitus nil velis amare.

Jesu, cordis gaudium, et dulcedo mentis,
Animæ solatium in te confidentis,
Te benigne deprecor precibus attentis,
Mei memor singulis custos sis momentis.

Depositio Christi ex cruce.

O Jesu, quem curia cœli veneratur,
Tuum quam mirifice opus consummatur!
Jam de cruce tempus est ut corpus tollatur,
Et labori requies ex hoc concedatur.

Nicodemus et Joseph post hæc affuerunt,
Qui nequaquam Domini neci consenserunt,
Illi pedum ac manuum clavos eduxerunt,
Atque de patibulo corpus sustulerunt.

Nunc accedens propera Genitrix orbata,
Pia nati vulnera terge cruentata,
Oscula vulneribus imprimens beata,
Sanguinis libamina collige sacrata.

Cujus, inquam, integre cor excogitavit
Quanto Mater studio vulnera tractavit,
Et tractando lacrymis tergere curavit,
Quam crebris oculis illa delibavit?

Jam, Virgo dulcissima, jam cessat ploratus,
Ecce dolor Filii cessat tumulatus,
Instatque lætitiæ dies exoptatus,
In quo jam a mortuis sit resuscitatus.

Funus Christi.

Sindone Dominicum corpus implicatur,
E. cum aromatibus sepulturæ datur;

A Sed ut discipulis furtim non tollatur,
Militum custodia tumulus vallatur.

Magdalena denique locum observabat,
Quæ Jesu præcipuo amore flagrabat,
Pervigil aromatum unguenta parabat,
Quibus hæc perungere Jesum festinabat.

Resurrectio Christi.

Atqui luce Dominica, dum hæc peragebat,
Dominus ab inferis victor resurgebat,
Hinc captivos eruens, quos Iymbus habebat,
Et tumba cum linteis vacans apparebat.

Terræmotus vehemens factus est repente,
Et descendit angelus, Domino surgente;
Tunc custodes vigilantes, consternati mente,
Fiunt velut mortui metu perurgente.

B Postmodum a tumulo territi fugerunt,
Et Judæis seriem rei retulerunt,
Quos illi pecuniis multis corruperunt,
Et sublatum dicerent furtim suaserunt.

O quam mira cæcitas Judæos premebat!
Quam cæca cupiditas milites urgebat!
Sic hinc inde veritas occulta latebat:
Sed hoc diu fieri Jesus non sinebat.

Mulier ad monumentum.

Mane prima Sabbati surgentis auroræ
Magdalena affuit æstuans amore,
Sed dum cernit tumulum absque Salvatore,
Flens gemit et ejulat anxia dolore.

Mulier, quem quæris.

Astans ad hæc specie Dominus ignota,
C Hanc affatur dulciter, metus vi submotâ:
Quem quæris sis lacrymans, mulier devota?
Promere ne timeas cordis tui vota.

Secretorum Cognitor, qui corda scrutaris,
Tu causas trinitatis quare percontaris?
An amantis lacrymis pie delectaris,
Cujus desiderium cordis tu probaris?

Illa, Jesu, præter te nil prorsus quærebat,
Te corde, te labiis solum sitiabat,
Pro te sexus immemor arma non timebat,
Pro te gemens anxie, pro te flens dolebat.

Hortulanum itaque hæc Jesum putabat,
Sed sic spiritualiter non multum errabat,
Nam sentes perfidiæ jam eradicabat,
Atque flores fidei plantare curabat.

D Tunc vocem piissimum Salvator mutavit,
Et eam, ex nomine Mariam, vocavit:
At hæc post Agnum gaudens adoravit,
Adoransque gaudio multo exultavit.

Frequens Christi apparitio.

Tu, Jesu, dulcissime, postquam surrexisti,
Sæpe te visibilem tuis præbuisti,
Cibos cum discipulis denique sumpsisti,
Et ipsis cernentibus cœlos ascendisti.

Quanto putas gaudio Genitrix impletur
Quando impassibilem natum intuetur
Resurgentem; gaudio luctus mox deletur,
Et nova lux oritur quæ non auferetur.

Nunc doloris genitus omnis propulsatur,

Mœror in lætitiã mire commutatur.
 Dum mors invincibilis victa coarctatur,
 Et devicto vitio virtus restauratur.
 Sed si viso discipuli gaudent Salvatore,
 Qua putas lætitiã gaudet ampliore
 Viso suo Genitrix redivivo flore,

A Quem extinctum viderat nuper in mœrore?
 Ex hoc Virgo poteris secure gaudere
 Tibi nequit amodo dolor prævalere,
 Sed nec ultra corpori valet mors nocere.
 Pia nobis iſitur Mater miserere.
 Amen.

V.

MEDITATIONES ALIÆ.

DE GESTIS DOMNI NOSTRI JESU CHRISTI, ET MAXIME DE PASSIONE IPSIUS.

Introductio ad meditationes.

Jesu Christi celeri miseratione,
 Et Mariæ virginis intercessionem
 Spero quod hæc meditando ex intentione,
 Lacrymis plorabit se ex compassione.
 En verba Apostoli omnibus promuntur :
 Congregantes [f., conregnantes] sunt qui compatiuntur,
 Qui certant legitime, hi coronabuntur,
 Et qui se dijudicant non judicabuntur.

Ergo Christi vulnera decet nos pensare,
 Condolendo intime plorando amare,
 Dei adjutorio hostes superare,
 Discussaque crimina sœpe expiare.

Idcirco, qui legis subscripta, dignare
 Vigores affectuum simul congregare,
 Vanitates studeas mentis elongare,
 Legensque mortaliter noli festinare.

Si Jesum vis sœpius in his cogitare,
 Non sit opus jugiter totum recitare,
 Sed ubi te citius possis excitare,
 Et devotum animum dulcius cibare.

Sic legendo habeas, lector, tuam mentem
 Quasi Jesum intuens puerum lactentem,
 Per ætates singulas juvenem crescentem,
 Item cernas Virginem illi famulantem.

Pendentem miracula, mortem patientem
 Pene undique et semper ipsum imitantem
 Sui pœnas Filii acriter plorantem,
 Tormenta que singula mente tolerantem.

Quamvis enim pagina non videtur clare
 Virginis mœstitiæ modum declarare,
 Tamen inde convenit nos pensitare,
 Et in corde sœpius avide tractare.

Deploratio ignorantia humana.

O homo miserime, quid sis memorare,
 Necnon ad quid factus sis semper recordare,
 Qualem Deus fecit te, miser, meditare.
 Heu qualem fecisti te nequis cogitare!

Bonum satis fecit te, qui cuncta creavit,
 Ac sœpe refecit te, quem peccatum stravit
 Heu! heu! cur ingratus es ei qui te lavit
 Suo sancto sanguine, quem pro te stillavit?

Quæquam, vanissime, invidè, pompose,

B Iracunde, cupide, fornicans, gulose,
 Mendax, piger, negligens, detractor, dolose,
 Omnis mali servus es, nimis vitiose!

Resipisce, pessime, dum te vocat Deus,
 Ne die judicii puniaris reus,
 Non ingratus maneat, ut falsus Judæus;
 Sed clama sœpissime: Parce, Deus meus.

Erubescè, anima impia, ingrata,
 Heu! cur non consideras? cur es obdurata?
 Flendo da suspiria, gemeque prostrata,
 Ut tua Cunctipotens deleat peccata.

Heu me quanta est animæ hebetudo!
 Quam diverse occupat sœpe turpitudò,
 Cui sanctimoniæ deest habitudo,

C Nisi ficta forsitan vix similitudo!
 Raro se opus videt vix recordari:
 Vix ut oret, misera, potest excitari:
 Legere desiderat magis quam precari,
 Sed, heu! vanitatibus nequit satiari.

Nam dum Altissimum oraas deprecatur
 Pene inutilia sœpe meditatur,
 Heu! ream esse se nec recordatur,
 Sed discurrens undique vane pervagatur.

Apparere nititur a foris agnino,
 Sed manet interius, proh dolor! vulpina,
 Debita servitia dum agit divina,
 Semper in volvendo est, ut sunt molendina.

O quoties opus a te faciem avertit,
 Et ad curas noxias cito se convertit!

D Quæ deberet facere non animadvertit,
 Sed se male occupans seipsam pervertit.
 Nempe carnis labia canunt verba vite,
 Et adoravit sœpius corpus quoddam rite:
 Sed hoc malum animæ est Dei oblitæ,
 Nudæ bonitatibus, vitis attritæ.

O cordis vesania multum abhorrenda,
 Graviter a Domino juste punienda;
 O cordis discursio jugiter deflenda,
 Et juvante Domino a cunctis plangenda.

O cordis vacatio, o inquietudo!
 Heu! heu! hæc est anime meæ ægritudo
 A qua elongata est vera sanctitudo,
 Et perfecta criminis sui pœnitudo.